ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ

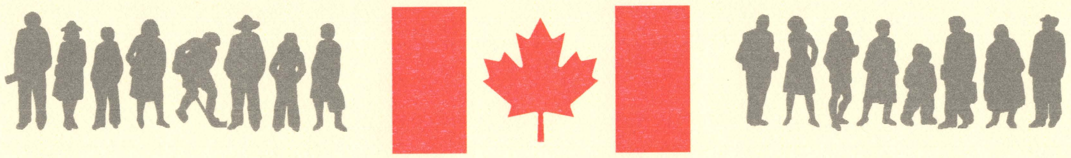

ਕੈਨੇਡਾ ਕਿਉਂ ਜੁ ਅਸੂਲਾਂ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ:

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ

੧. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨੀਅਤ ਕੇਵਲ ਵਾਜਬੀ ਅਜੇਹੀ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਰਾਜਸੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪਤਿਆਵੇ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਖੁਲ੍ਹਾਂ

੨. ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਹਨ: (ੳ) ਅੰਤਹਕਰਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ; (ਅ) ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਸਮੇਤ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ; (ੲ) ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਸੰਬਲੀ (ਇਕੱਠ) ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ; ਅਤੇ (ਸ) ਸੰਗ-ਸਾਥ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ।

ਲੋਕਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰ

੩. ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਸਦਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨੀ ਅਸੰਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਦੱਸਤਾ ਲਈ ਸਰਗੁਣ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ੪. (੧) ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਚੋਣ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਨੀਅਤ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਮੇਰੇ ਨਾ ਲੋਕ-ਸਦਨ ਅਤੇ ਨਾ ਵਿਧਾਨੀ ਅਸੰਬਲੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (੨) ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਖਟਕੇ ਦੀ ਜੰਗ, ਧਾਵੇ ਜਾਂ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ, ਲੋਕ-ਸਦਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨੀ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਚਲਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜੇਹੇ ਵਧਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਲੋਕ-ਸਦਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨੀ ਅਸੰਬਲੀ ਦੇ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ੫. ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਰ ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰਤ-ਘਿਰਤ ਅਧਿਕਾਰ

੬. (੧) ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ, ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । (੨) ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ੳ) ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਥਾਂ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਵਾਸ ਕਰਣ ਦਾ; ਅਤੇ (ਅ) ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜੀਵਕਾ ਕਮਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਦਾ। (੩) ਉਪਧਾਰਾ (੨) ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿ (ੳ) ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਧਾਰਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਮਲ, ਓਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਓਹ ਜੋ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ (ਅ) ਪਬਲਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਚਾਈ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਜਬੀ ਰੈਜ਼ੀਡੰਟੀ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ। (੪) ਉਪਧਾਰਾਵਾਂ (੨) ਅਤੇ (੩) ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਉਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਮਾਜਕ ਜਾਂ ਆਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹਨ, ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇ ਉਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਦਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਹੈ।

ਕਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ

੭. ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਦੰਗੀ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ । ੮. ਬੇਵਾਜਬੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੯. ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨ-ਮੰਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਜਾਂ ਕੈਦੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੧੦. ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਗਰਿਫ਼ਤਾਰ ਜਾਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ੳ) ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਕਤ-ਸਿਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ; (ਅ) ਬਿਨਾਂ ਢਿੱਲ ਕੀਤੇ ਵਕੀਲ ਕਰਣ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਦਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਅਤੇ (ਸ) ਬੰਦੀ-ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਨਣਯੋਗਤਾ ਤੈਅ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜੇਕਰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਿਯਮਕ ਨਹੀਂ। ੧੧. ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਆਰੋਪਿਤ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ੳ) ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਢਿੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਰਮ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਹੋਣ ਦਾ; (ਅ) ਵਾਜਬੀ ਵਕਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ; (ੲ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜੁਰਮ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕਰਣ ਦਾ; (ਸ) ਕਿਸੇ ਬੇਲਾਗ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂ-ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਬਲਕ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਕਨੂੰਨ ਭਾਣੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਦਾ; (ਹ) ਬਿਨਾਂ ਸੁਚੱਜੇ ਕਾਰਣ ਵਾਜਬੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ; (ਕ) ਸਿਵਾਏ ਫ਼ੌਜੀ ਕਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ੌਜੀ ਨਿਆਂ-ਸਭਾ ਅੱਗੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਦਾਲਤੀ ਪੰਚਾਇਤ (ਜਿਊਰੀ) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲਾਹੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਥੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਸਜ਼ਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਧੀਕ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। (ਖ) ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਦ ਤੋੜੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਵਕਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਜਰਮ ਜੁਰਮ ਕਰਾਰ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਜਰਮ ਸੀ; (ਗ) ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਏ, ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (ਘ) ਜੇਕਰ ਜੁਰਮ ਦਾ ਕਸੂਰਵਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕਤ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦੇ ਵਕਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਭਿੰਨ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਥੋੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਲਾਹੇ ਦਾ। ੧੨. ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦਈ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਲੂਕ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੧੩. ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਝੂਠੀ ਸਹੁੰ ਲਈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਜੋਂ ਓਵੇਂ ਉਸ ਗਵਾਹ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੧੪. ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਜੇਕਰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਦਾ ਜਾਂ ਬੋਲਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਓਹ ਬੋਲਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਆਖਕ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਿਕਾਰ

੧੫. (੧) ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਸਲ, ਕੌਮੀ ਜਾਂ ਜਾਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਢ, ਰੰਗ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ, ਉਮਰ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਨਿਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਲਾਹੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। (੨) ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਸ ਦੇ ਘਾਟੇਵੰਦ ਵਿਅਕਤਿਆਂ ਜਾਂ ਜੁੱਟਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਣਾ ਹੈ ਸਮੇਤ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਜੋ ਨਸਲ, ਕੌਮੀ ਜਾਂ ਜਾਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਢ, ਰੰਗ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ, ਉਮਰ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਨਿਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਘਾਟੇਵੰਦ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

੧੬. (੧) ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਥਾਪਤਿਆਂ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। (੨) ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਥਾਪਤਿਆਂ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। (੩) ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ੧੬.੧ (੧) ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਬਰਾਦਰੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਾਪਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਸਮਾਨ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇਹੀ ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਾਪਤਿਆਂ ਓਹਨਾਂ ਬਰਾਦਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। (੨) ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਵਿਚ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਰੁਤਬੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਇਮ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ੧੭. (੧) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਇਆਂ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। (੨) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਇਆਂ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੧੮. (੧) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਐਕਟ, ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹਨ। (੨) ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਐਕਟ, ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹਨ। ੧੯. (੧) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਿਸੇ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਕਸਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (੨) ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਕਸਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ੨੦. (੧) ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਬਲਕ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੁਖ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਣ ਦਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਫ਼ਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਉਹੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਥੇ (ੳ) ਅਜੇਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਅਰਥਪੂਰਨ ਮੰਗ ਹੈ; ਜਾਂ (ਅ) ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਵਰੂਪ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਵਾਜਬੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। (੨) ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਵਿਚ ਪਬਲਕ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਊ ਬ੍ਰਨਸਵਿਕ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ੨੧. ੧੬ ਤੋਂ ੨੦ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੀਕ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬਦੋਲਤ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਂਵੇ ਹੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਂਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਤੋਂ ਨਿਕਦਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਟਾਂਦਾ। ੨੨. ੧੬ ਤੋਂ ੨੦ ਤੀਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਜੋ ਕਿ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਨਹੀਂ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪਤੱਰ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਭੋਗ ਕੀਤੇ ਕਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਰਸਮੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਿਕਦਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਟਾਂਦਾ।

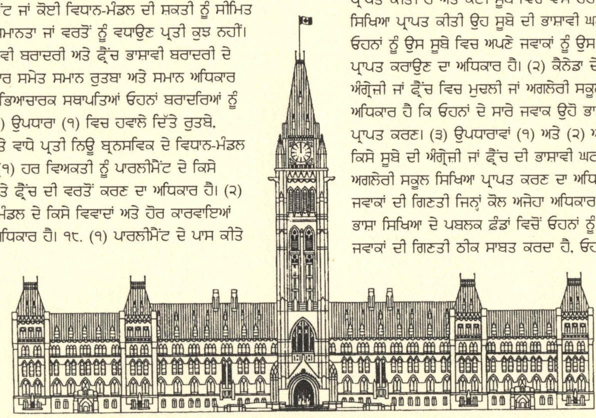

ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰ

੨੩. (੧) ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ (ੳ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਵਲ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੀਕ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਓਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ (ਅ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਹੈ, ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। (੨) ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਵਾਕ ਉਹੋ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ। (੩) ਉਪਧਾਰਾਵਾਂ (੧) ਅਤੇ (੨) ਅਧੀਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ੳ) ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜੇਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਵਿਵਸਥਾ ਠੀਕ ਸਾਬਤ ਕਰਣ ਲਈ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਪਬਲਕ ਫ਼ੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (ਅ) ਜਿੱਥੇ ਓਹ ਜਵਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਠੀਕ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਕ ਫ਼ੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤਾਮੀਲ

੨੪. (੧) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜੇਹੇ ਉਪਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਭਰਿਆ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (੨) ਜਿੱਥੇ, ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਇਆਂ ਵਿਚ, ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨਿਬੇੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਬੂਤ ਖ਼ਾਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਏ ਕਿ ਸਾਰੀ ਹਾਲਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਇਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਦਾਖ਼ਲਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਧਾਰਨ

੨੫. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਿਸੇ ਆਦਿ-ਵਾਸੀ, ਸੰਧੀ (ਟ੍ਰੀਟੀ) ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਦਿ-ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਕਦਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਮੇਤ (ੳ) ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ ੭, ੧੭੬੩ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਏਲਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ (ਅ) ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਜੋ ਹੁਣ ਜ਼ਿਮੀਂ ਦਾਅਵੇ ਰਾਜ਼ੀਨਾਵੇਂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਭਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ੨੬. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ ਦੀ ਨਾ-ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ੨੭. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਰਲਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਭਾਵ ਅਰਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ੨੮. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆ, ਇਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਦਾਵੇਂ ਅਤੇ ਜ਼ਨਾਨੇ ਵਿਅਕਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਨ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ੨੯. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ, ਵੱਖ (ਰੋਮਨ ਕੈਥਲਿਕ) ਜਾਂ ਭਿੰਨ-ਮਤੀਆ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਕੀਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਕਦਰੀ ਕਰਣ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ੩੦. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨੀ ਅਸੰਬਲੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਯੁਕਾਨ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਪਛਮੋਤਰੀ ਇਲਾਕੇਆਂ ਦਾ ਜਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ੩੧. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਣ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

ਅਧਿਕਾਰ-ਪਤੱਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ

੩੨. (੧) ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ-ਪਤੱਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ੳ) ਯੁਕਾਨ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਪਛਮੋਤਰੀ ਇਲਾਕੇਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸਮੇਤ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ,; ਅਤੇ (ਅ) ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ (੨) ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਤੀਕ ਧਾਰਾ ੧੫ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ੩੩. (੧) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿਚ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ਤੇ ਏਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪਤੱਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ੭ ਤੋਂ ੧੫ ਤੀਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆ, ਐਕਟ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦਾ ਨਿਯਮ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (੨) ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਕਟ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਕੋਈ ਏਲਾਨ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਜੇਹਾ ਅਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਏਲਾਨ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (੩) ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਕੋਈ ਏਲਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਏਲਾਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਅਗੇਤਰੀ ਤਰੀਕ ਤੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (੪) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਉਪਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਏਲਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਕਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। (੫) ਉਪਧਾਰਾ (੪) ਅਧੀਨ ਮੁੜ-ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਉਪਧਾਰਾ (੩) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਲਾ

੩੪. ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

P.E. Trudeau 1981

ਬੇਤਅੱਲਕੀ

"ਇਹ ਲਿਖਤ ਓਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵਕ ਵਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੇਵਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਦੀ ਅਸਲ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋ ਅਧਿਕਾਰ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਅਮਲ ਦੇ ਮੰਨਤਵਾਂ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

Punjabi/Punjabi